

Τεύχος 30 Μαρτίος-Απρίλιος 2009

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ ‘ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ’ Θεσ/νίκη, 20.03.2009, κέντρο ‘Νόησις’

Δρ. Αγγελική Καλλία – Αντωνίου
Δικηγόρος - Εμπειρογνώμων στο
Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Εθνικό Κέντρο
Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης, Δ.Σ.

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, στο Μουσείο Τεχνολογίας «ΝΟΗΣΙΣ», στις 20 Μαρτίου, Συνέδριο με θέμα «Νέες Τεχνολογίες στη Διαχείριση των Υδάτων». Το Συνέδριο διοργανώθηκε από το Διαβαλκανικό Κέντρο Περιβάλλοντος, τις Περιφέρειες Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας, το Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης, το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης και άλλους δέκα Φορείς. Τα θέματα που αναπτύχθηκαν κάλυψαν τόσο τη νομική όσο και την τεχνική πλευρά της διαχείρισης των Υδατικών πόρων.

Οι νομικές εισηγήσεις έγιναν από τον Γιώργο Κρεμλί, διευθυντικό στέλεχος της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο οποίος αναφέρθηκε στην Περιβαλλοντική Διπλωματία και από την δικηγόρο Δρ. Αγγελική Καλλία, μέλος του ΔΣ του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, η οποία παρουσίασε την Οδηγία για την αντιμετώπιση των κινδύνων από τις πλημμύρες.

Περιβαλλοντική διπλωματία - Η περίπτωση των διακρατικών υδάτων

*Γεώργιος Κρεμλής,
Διευθυντικό στέλεχος της Ευρωπαϊκής
Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος.*

Στην ομιλία του αναφέρθηκε στην «περιβαλλοντική διπλωματία», την νέα διπλωματία που αναπτύσσεται για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και ιδιαίτερα των προβλημάτων για τα νερά: την «διπλωματία των νερών» και τόνισε τον σημαντικό ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν στον τομέα αυτό οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα νερά, καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι Οδηγίες για τα νερά κολύμβησης, την ποιότητα

του πόσιμου νερού και τις μεθόδους δειγματοληψίας και ανάλυσης του. Τρία είναι όμως τα νεώτερα θεμελιώδη νομικά κείμενα:

- α) Η Οδηγία πλαίσιο για τα νερά 2000/60,
- β) Η Οδηγία για την αντιμετώπιση των κινδύνων των πλημμυρών 2007/60 και
- γ) Η Οδηγία για την στρατηγική για το θαλάσσιο περιβάλλον 2008/56.

Παράλληλα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο ισχύει το Διεθνές νομικό πλαίσιο, το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποδεχθεί και εφαρμόζει, ενώ παρατηρούνται συχνές επικαλύψεις στα πεδία ρυθμίσεων που επιβάλλουν αποτελεσματικό συντονισμό.

Ειδικότερα η Οδηγία πλαίσιο για τα νερά απαιτεί από τα κράτη μέλη τη διακρατική συνεργασία. Η Ελλάδα, έπρεπε ως το Ιανουάριο του 2009 να είχε εκπονήσει τα Διαχειριστικά Σχέδια για τις Λεκάνες Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ), τα οποία θα εγκριθούν τον Ιανουάριο του 2010 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όσον αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον εξαιρετικά σημαντική είναι η Σύμβαση ΕΣΠΟ με το ειδικό Πρωτόκολλο για το θαλάσσιο περιβάλλον, οι ρυθμίσεις του οποίου καλούνται να εφαρμοσθούν στο τρέχον έργο κατασκευής του αγωγού Μπουργκάζ- Αλεξανδρούπολη. Για τη διαχείριση διεθνών Λεκανών Απορροής Ποταμών σημαντικό ρόλο καλούνται να διαδραματίσουν οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας.

Τέλος ο κύριος Κρεμλής αναφέρθηκε στα διάφορα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα για τη διαχείριση των νερών και ιδιαίτερα στο Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το πρόγραμμα MED για τη Μεσόγειο και το Προενταξιακό Πρόγραμμα Οικονομικής Ενίσχυσης.

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Αντιμετώπιση των πλημμύρων και διακρατική συνεργασία

**Δρ. Αγγελική Καλλία,
Δικηγόρος, Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και
Αειφόρου Ανάπτυξης Δ.Σ.,
Γενικός Γραμματέας INTEN-SYNERGY**

Οι εκτεταμένες πλημμύρες εκδηλώνονται ως ένα μεγάλο πρόβλημα στη σύγχρονη εποχή. Η αξιολόγηση και η διαχείρισή τους αποτελεί μέρος της προσαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Τον Οκτώβριο 2004, οι Υπουργοί Περιβάλλοντος των κρατών μελών της Ε. Ένωσης συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη για αποτελεσματική ευρωπαϊκή συνεργασία αναφορικά με τη διαχείριση των πλημμύρων. Η Οδηγία για τις πλημμύρες 2007/60/ΕΚ προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2006 και υιοθετήθηκε και δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τον Νοέμβριο του 2007. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενσωματώσουν την εν λόγω Οδηγία στην εθνική νομοθεσία τους εντός δύο ετών από τη θέσπισή της. Η Οδηγία αφορά στα εσωτερικά ύδατα, καθώς και σε όλα τα παράκτια ύδατα, σε όλη την έκταση της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκοπός της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ είναι η θέσπιση πλαισίου για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με τις πλημμύρες. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη οφείλουν να ετοιμάσουν: α) προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας, β) χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας και χάρτες κινδύνων πλημμύρας, και γ)

σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας.

Η Οδηγία για τις πλημμύρες προβλέπεται να εφαρμοσθεί σε συμφωνία με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Υδατα (2000/60/ΕΚ). Οι φάσεις εφαρμογής και οι μηχανισμοί αναφοράς της οφείλουν να συγχρονισθούν με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Υδατα και τα

κράτη μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, στα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμών που προβλέπονται από την Οδηγία 2000/60/ΕΚ.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ "ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ"

Θεσ/νίκη - Δεκέμβριος 2008 - κέντρο "Νόησις"

Η Διεθνής Μη Κυβερνητική Οργάνωση Inten-Synergy σε συνεργασία με το κέντρο Διάδοσης Επισημών και Μουσείο Τεχνολογίας «ΝΟΗΣΙΣ» διοργάνωσαν, στις 12 Δεκεμβρίου 2008 στη Θεσσαλονίκη, στο Κέντρο «ΝΟΗΣΙΣ», ημερίδα με θέμα «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων - Το Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο, Βέλτιστες Πρακτικές και Νέες Τεχνολογίες». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα και με το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του ΑΠΘ και κάλυψε σφαιρικά το θέμα της διαχείρισης των αποβλήτων περιβάλλοντας τις νομικές και τις τεχνικές πτυχές του. Την εκδήλωση χαιρέτησαν ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΕΧΩΔΕ Ε. Μπαλτάς, ο Γενικός Γραμματέας Κεντρικής Μακεδονίας κ. Γ. Τσιότρας, ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Π. Ψωμιάδης, ο εκπρόσωπος του Συλλόγου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, οικονομικός επόπτης κ. Ν. Πέντζος. Ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης κ. Λαμτζίδης στον χαιρετισμό του τόνισε ότι ο ΔΣΘ είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος σε περιβαλλοντικά θέματα, έχει δε συστήσει ειδική επιτροπή περιβάλλοντος για την εξέταση των νομικών θεμάτων που αφορούν την βιώσιμη ανάπτυξη.

Στην εναρκτήρια ομιλία του ο Υφυπουργός Εσωτερικών και πρόεδρος της διυπουργικής επιτροπής για την διαχείριση των αποβλήτων (Υπουργεία Εσωτερικών, Ανάπτυξης και Οικονομίας) Αθανάσιος Νάκος εκτίμησε ότι η χώρα μας θα αποφύγει την επιβολή χρηματικής ποινής από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη λειτουργία παράνομων

χωματερών, δεδομένου ότι η πλειονότητα αυτών για τις οποίες έχουμε παραπεμφθεί έχουν κλείσει, ή θα κλείσουν στο άμεσο μέλλον. Ο Πρόεδρος του Κέντρου «ΝΟΗΣΙΣ» Γιάννης Αντωνόπουλος τόνισε την ανάγκη συντονισμένης δράσης για την αντιμετώπιση του προβλήματος της διαχείρισης των αποβλήτων. Ο Διευθυντής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα Γιώργος Κασιμάτης αναφέρθηκε στο εξαιρετικά «φιλοπεριβαλλοντικό» ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο με την συμμετοχή του στην νομοθετική διαδικασία, αλλά και με τον έλεγχο που ασκεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και πολιτικής της Ένωσης. Κεντρικός ομιλητής ήταν ο επίτιμος πρόεδρος της Inten-Synergy και διευθυντικό στέλεχος της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Γιώργος Κρεμλής ο οποίος αναφέρθηκε στην νέα Οδηγία πλαίσιο για τα στερεά απόβλητα 2006/12. Η νέα Οδηγία, ακολουθώντας το παράδειγμα της αντίστοιχης Οδηγίας πλαίσιο για τα νερά 2000/60, καταργεί προγενέστερες Οδηγίες για τα απόβλητα και ενσωματώνει τις ρυθμίσεις τους σε ένα συμπαγές και πιό εύκολα εφαρμόσιμο και ελέγξιμο σχήμα. Η Δρ. Αγγελική Καλλία δικηγόρος, μέλος του ΔΣ του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης και Γενικός Γραμματέας της Inten-Synergy, αναφέρθηκε στο νομικό πλαίσιο διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων το οποίο τροποποιείται σύμφωνα με την νέα Οδηγία πλαίσιο 2006/12. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΕΧΩΔΕ το

>> Άποψη από το πάνελ της εκδήλωσης

χρονικό διάστημα 2004-2006 παρήχθησαν συνολικά 900.000 τόνοι επικινδύνων αποβλήτων. Σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» ο παραγωγός επικινδύνων αποβλήτων έχει αποκλειστική ευθύνη για τη δημιουργία υποδομών διάθεσης τους και όχι η πολιτεία. Η Ελλάδα βρίσκεται ενώπιον του ΔΕΚ, υπόθεση C-286/2008, λόγω μη εφαρμογής της Οδηγίας 91/689 για μη υποβολή προς την Ε. Επιτροπή λεπτομερών στοιχείων για τον τρόπο διαχείρισης και ανάκτησης των επικινδύνων αποβλήτων. Η εκπρόσωπος της ΔΕΗ κ. Βασιλική Τσάδαρη παρουσίασε την αδειοδοτική διαδικασία για τη διαχείριση των αποβλήτων και τα θεσμοθετημένα μέτρα απλοποίησής της. Ο κ. Παναγιώτης Ψωνόπουλος, διευθυντικό στέλεχος της Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας, αναφέρθηκε στην επιτυχή υλοποίηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης στερεών απορριμμάτων στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας. Η κ. Ιωάννα Κουφάκη, επιστημονικός συνεργάτης στο Συνήγορο του Πολίτη, παρουσίασε στοιχεία από την πλούσια νομολογία για το θέμα των αποβλήτων κατά την εφαρμογή της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας.

Ακολούθησαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες τεχνικές εισηγήσεις που προέβαλαν τις νέες τεχνολογίες και τις βέλτιστες πρακτικές στη διαχείριση των αποβλήτων. Η καθηγήτρια του ΕΜΠ κ. Μαρία Λοϊζίδου αναφέρθηκε διεξοδικά στις νέες τεχνολογίες διαχείρισης αποβλήτων και τόνισε ότι η τεχνολογία υπάρχει και είναι πλέον ώρα να την αξιοποιήσουμε. Ο αν. καθηγητής του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του ΑΠΘ κ. Κώστας Σικαλίδης αναφέρθηκε σε μέθοδο που αναπτύσσει στο εργαστήριό του, για την αξιοποίηση των επικινδύνων αποβλήτων ως πρώτων υλών στην παραγωγή πρωτοποριακών δομικών κεραμικών. Ο Ισπανός Angel Fernandez Διευθυντής του Τεχνολογικού Πάρκου Διαχείρισης

Αποβλήτων της Μαγιόρκα, παρουσίασε την εξαιρετικά επιτυχημένη εμπειρία της Μαγιόρκα. Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jacques Roncet, κάλυψε το θέμα των Χρηματοδοτικών μέσων της Ε. Ένωσης για την διαχείριση των αποβλήτων. Ανέφερε ότι βασικές αρχές της κοινοτικής στρατηγικής διαχείρισης των απορριμμάτων είναι η πρόληψη, με την ενθάρρυνση της χρησιμοποίησης προϊόντων που δημιουργούν λιγότερα απορρίμματα, η ανακύκλωση και η επαναξιοποίηση τους με μια ορθολογική χρήση συστημάτων συλλογής και επιλογής, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης ενέργειας, η επιβολή αυστηρών προδιαγραφών σχετικά με την τελική εξάλειψη, η ρύθμιση της μεταφοράς επικινδύνων ουσιών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται οικονομική και ασφαλής μεταφορά και η αποκατάσταση μολυσμένων περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη την αστική ευθύνη του ρυπαίνοντα. Τόνισε ότι στα πλαίσια του ΕΣΠΑ χορηγείται στη χώρα μας το ποσό των 600 εκατ. Ευρώ για τη διάθεση των αποβλήτων και κάλεσε της αρμόδιες εθνικές αρχές να ενεργοποιηθούν ώστε να μην φθάσει η Ελλάδα στην ανησυχητική κατάσταση που περιήλθε η Ν. Ιταλία. Η καθηγήτρια Marina Frontasyeva, προϊσταμένη του Εργαστηρίου Φυσικής Νετρονίων του Διεθνούς Ινστιτούτου Πυρηνικής Έρευνας στην Ντούμπνα-Μόσχα, αναφέρθηκε στην επίδραση των αποβλήτων, σύμφωνα και με τις ενδημικές γεωχημικές ιδιαιτερότητες των Βαλκανίων, στην υγεία του πληθυσμού. Η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κωνσταντινούπολης, Semiha Arayıcı παρουσίασε τα προβλήματα διαχείρισης αποβλήτων στην Τουρκία. Ο κ. Σωκράτης Φάμελλος, πρόεδρος της Αναπτυξιακής Εταιρείας Ανατολικής Θεσσαλονίκης αναφέρθηκε στην αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε επίπεδο δήμων.